



ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

**щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо гендерно-правової експертизи
(реєстр. № 8315 від 20 квітня 2018 року)**

Комітет Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя на своєму засіданні 17 січня 2019 року (протокол № 76) розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гендерно-правової експертизи (реєстр. № 8315 від 20 квітня 2018 року), поданий народними депутатами України Луценко І.С., Сусловою І.М. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою удосконалення існуючого механізму гендерно-правової експертизи законодавства та проектів нормативно-правових актів задля попередження дискримінації за ознакою статі та дотримання принципу рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Законопроектом пропонується внести зміни до законів України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про Регламент Верховної Ради України» в частині запровадження проведення гендерно-правової експертизи із застосуванням визначеної методики.

При цьому передбачається, що повноваження щодо визначення порядку проведення гендерно-правової експертизи чинного законодавства, проектів нормативно-правових актів, крім законопроектів, залишатимуться за Кабінетом Міністрів України, а визначення порядку проведення гендерно-правової експертизи законопроектів буде покладено на Верховну Раду України.

Також змінами до Регламенту Верховної Ради України пропонується включити до змісту пояснювальної записки, як одного із супровідних документів законопроекту, положення щодо обґрунтування його впливу на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

Згідно з частинами першою, другою статті 24 Основного Закону України громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом; не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Відповідно до частини третьої статті 24 Конституції України рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям.

Рада Європи прийняла ряд стандартів та інструментів, що сприяють гендерній рівності, зокрема, Декларацію Комітету міністрів про рівність жінок та чоловіків, прийняту 16 листопада 1988 року на 83-му засіданні та Декларацію Комітету міністрів про перетворення гендерної рівності в реальність, прийняту 12 травня 2009 року на 119-му засіданні, Рекомендації Комітету Міністрів CM/Rec (2003)3 щодо збалансованої участі жінок і чоловіків в процесі прийняття політичних і суспільно значущих рішень, CM/Rec(2007)17 щодо стандартів та механізмів гендерної рівності, а також Стратегію гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 рр., яка визначає наступні стратегічні цілі:

- боротьба з гендерними стереотипами та гендерною дискримінацією;
- запобігання та боротьба з насильством щодо жінок;
- гарантування рівного доступу жінок до правосуддя;
- досягнення рівної участі жінок та чоловіків у прийнятті політичних та громадських рішень;
- реалізація стратегії досягнення гендерної рівності в політиці та усіх заходах.

Крім того, стаття 4 Європейської соціальної хартії визначає право працюючих чоловіків і жінок на рівну винагороду за працю рівної цінності.

У своїй Резолюції 2111 (2016) «Оцінка дієвості заходів з розширення представленості жінок в політичних структурах» Парламентська Асамблея Ради Європи підтримує принцип гендерного паритету як головної мети політичного представництва і також підкреслює, що для досягнення цього результату принцип рівності повинен застосовуватися і відносно

відповідальних посад, а в Резолюції 1706 (2010) «Виборча система як інструмент підвищення представництва жінок в політичному житті», вона закликає держави-члени домагатися рівної участі жінок і чоловіків у політичному житті і процесах прийняття рішень з усіх життєвоважливих питань.

Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 12 квітня 2012 року № 9-рп/2012 зазначив, що рівність усіх людей в їх правах і свободах означає необхідність забезпечення їм рівних правових можливостей як матеріального, так і процесуального характеру для реалізації однакових за змістом та обсягом прав і свобод (абзац п'ятий підпункту 2.2 пункту 2 мотивувальної частини).

Виключно законами України визначаються, зокрема, права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; організація і діяльність органів виконавчої влади; організація і порядок діяльності Верховної Ради України (пункти 1, 12, 21 частини першої статті 92 Конституції України).

У Рішенні від 12 лютого 2002 року № 3-рп/2002 Конституційний Суд України зазначив, що Конституція України як головне джерело національної правової системи є також базою поточного законодавства. Вона надає можливість урегулювання певних суспільних відносин на рівні законів, які конкретизують закріплені в Основному Законі положення (абзац перший підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих Законопроектом змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Основного Закону України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гендерно-правової експертизи (реєстр. № 8315 від 20 квітня 2018 року), поданий народними депутатами України Лупенко І.С., Суисловою І.М. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету



Р.П. КНЯЗЕВИЧ